

REFERAT

20. januar 2025

Møde i Det Særlige Bygningssyn

Torsdag den 12. december 2024 kl. 10.15 – 13.15

i Slots- og Kulturstyrelsen, København, Hammerichsgade 14, 5. sal.

Mødelokale: 5.02

Det Særlige Bygningssyn
c/o Slots- og Kulturstyrelsen,
Center for Kulturarv,
Fejøgade 1, 2. sal
4800 Nykøbing F.

Mia Kroer Ræbild
Arkitekt Cand. Arch./Sekretær for
Det Særlige Bygningssyn
Dir. 33 74 52 68

Fra Bygningssynet deltog:

Forperson, arkitekt Hanne Ullum, arkitekt Jens Andrew Baumann, arkitekt Thomas Carstens, landskabsarkitekt Jacob Fischer, civiløkonom Birthe Iuel, arkitekt, professor Thomas Bo Jensen, arkitekt Eske Møller, kunsthistoriker, seniorforsker Vibeke Andersson Møller, arkitekt Sara Aasted Paarup, ph.d. Morten Pedersen, cand.mag. i æstetik og kultur Mette Slyngborg og byplanlægger Thina Wallin Jensen.

Afbud fra:

Arkitekt Tina Saaby.

Fra Slots- og Kulturstyrelsen deltog:

Enhedschef Mette Carstad, specialkonsulent Amanda Andresen, chefkonsulent Jesper Peter Jensen, specialkonsulent Irene Jensen, specialkonsulent Caspar Jørgensen og specialkonsulent Mia Kroer Ræbild (referent).

REFERAT

1. Dagsorden

Under pkt. 8. Eventuelt ønskede Birthe Iuel, at få tilføjet et punkt omkring FBB, Slots- og Kulturstyrelsens database over Fredede og Bevaringsværdige Bygninger. Ligeledes ønskede Morten Pedersen en status på Svanemølleværket.

1.1 Habilitet

Intet at bemærke blandt Bygningssynets medlemmer i forhold til nærværende møde.

2. Meddelelser

2.1 Orientering fra sekretariatet

Mette Carstad orienterede om, at styrelsen inden jul slår en stilling op som byggesagsbehandler til arkitektur og bygningsfredning med forventet tiltrædelse 1. marts 2025.

Mette Carstad orienterede endvidere om, at høringsperioden for Underretningsbekendtgørelsen er udløbet, og at der ikke indkom kommentarer, som medførte ændringer til forslaget.

Hanne Ullum orienterede om, at hun har overbragt synets kommentarer fra Bygningssynsmødet 7. november 2024 ang. referatets pkt. *2.3 Orientering om bygningsfredningsloven og ekspertgruppen* til formanden for ekspertgruppen, Paul Møllerup, som gerne vil høre Det Særlige Bygningssyns forslag og anbefalinger til en forenkling af bygningsfredningsområdet.

2.2 Orientering om Restaureringsseminar 2025

Mia Kroer Ræbild orienterede om, at Slots- og Kulturstyrelsen afholder "Restaureringsseminar 2025" torsdag d. 30. januar 2025 i Den Sorte Diamant i København.

2.3 Orientering om klagesager

Mia Kroer Ræbild orienterede om, at der ikke er indkommet nye klager til fredningsområdet og at der ikke er indkommet afgjorte klagesager siden sidste Bygningssynsmøde.

2.4 Orientering om SAS Royal Hotel: Status på projekt for facadeudskiftning

Amanda Andresen gav en status på facadeprojektet på SAS Royal Hotel. Slots- og Kulturstyrelsen har løbende deltaget i projekteringsmøder omkring udarbejdelsen af et nyt facadesystem og har godkendt profilerne til den nye mock-up, der er blevet opsat som erstatning for den første. Den nye mock-up er blevet testet for lufttæthed, vindlast og slagregn i Tyskland, hvor det nye facadesystem præsterer over evne. Nu følger en afklaring af placeringen af hængsler, greb, glastype samt antal vinduer der kan åbnes i hvert værelse.

Det Særlige Bygningssyn fandt, at det nye facadesystem er meget vellykket og kan imødekomme, at antallet af oplukkelige vinduer reduceres i forhold til oprindeligt.

2.5 Status på arbejdet i kommunikationsgruppen omkring formidling af Bygningssynets Strategi

Hanne Ullum gav en status på arbejdet i den nedsatte kommunikationsgruppe om, hvordan man kan udbrede og formidle Bygningssynets strategi for nyfredninger i den kommende årrække, så bestanden af fredede bygninger kommer til at danne en bred og repræsentativ fortælling om Danmarks arkitektoniske og historiske udvikling, også når det gælder den nære fortid. I forhold til fondsstøtte bør et projekt forankres hos en eller flere organisationer, fx By & Land Danmark og/eller Historiske Huse, og ikke ligge i statsligt regi. Styrelsen og Bygningssynet kan dog godt indgå som partnere og spille en aktiv rolle.

Flere synsmedlemmer tilkendegav, at de gerne vil tage rundt i landet og deltage i lokale arrangementer og udbrede fredningsstrategien, herunder at sætte temaer fra strategien til debat samt skabe et lokalt medejerskab til bygningskulturarven, eventuelt i forbindelse med Arkitekturens Dag i oktober.

3. Lister over byggesager i perioden 15. oktober til 13. november 2024

Det Særlige Bygningssyn fik den 6. december 2024 tilsendt svarene på de indkomne spørgsmål til byggesagslisten. Der var ingen indkomne spørgsmål til klagesagslisten.

3.1 Der var ingen supplerende spørgsmål til byggesagslisten.

3.2 Der var ingen supplerende spørgsmål til klagesagslisten.

4. **Principdrøftelse af kravstillelse**

Punktet udgik.

5. **Drøftelse af procesplan for Bellahøj**

Mette Carstad orienterede om, at By & Land Danmark har bedt styrelsen om snarest at forelægge fredningsforslaget for Bellahøj for Det Særlige Bygningssyn, fordi der er planer om at nogle af højhusene skal rives ned.

Det Særlige Bygningssyn tilkendegav, at de gerne vil ud og se Bellahøj førend fredningsforslaget forelægges.

6. **Byggesager**

6.1 **Indvendig restaurering af Gråsten Slotskirke, Gråsten Slotskirke, Graasten Slot 3, Gråsten, Sønderborg Kommune (24/15164 af Irene Jensen)**

Irene Jensen gennemgik byggesagen omhandlende indvendig restaurering af Gråsten Slotskirke med udgangspunkt i det af styrelsen udarbejdede oplæg af 27. november 2024, suppleret med rådgivers materiale, herunder registrering og forundersøgelser, restaureringsholdning, farveundersøgelser mv. dateret 1. november 2024.

Bygningssynet drøftede sagen og indstillede følgende:

”Vedrørende reetableringen af kirkerummets skakternede gulv i midterskibet og plankegulv i sideskibe:

Det Særlige Bygningssyn er positivt over for, at det skakternede gulv i midterskibet og plankegulvene i sideskibene under pulpituret bliver genskabt som ansøgt. Bygningssynet vurderer, at de nye gulve vil styrke rummets arkitektur væsentligt, idet gulvene vil medvirke til at understrege og definere kirkerummets opdeling i sideskibe og midterskib.

Vedrørende ny farvesætning af Gråsten Slotskirke:

Det Særlige Bygningssyn er positivt over for, at kirkens oprindelige farvesætning fra barokken genskabes med afsæt i konservatorundersøgelserne, som ansøgt. Ligeledes er synet positivt over for, at søjlerne farvesættes med rød marmorering som ansøgt, og som er typisk for tiden, selv om dette ikke har kunnet afklares ved konservatorundersøgelsen. Bygningssynet er ligeledes positivt over for, at vinduerne, som er tilkommet under ombygningen i 1759, farvesættes i deres oprindelige lyse, grå farve, som er typisk i rokokoperioden. Vinduernes farvesætning udvendigt, der antageligt også har været lys grå, bør undersøges og reetableres.

Det Særlige Bygningssyn har desuden bemærkninger til de ansøgte radiatorer i kirkerummet. Bygningssynet ønsker en nærmere redegørelse for radiatorernes udseende og for, hvordan radiatorerne og rørføringerne vil påvirke kirkerummet.”

7. **Fredninger**

7.1 **DTU – selvstændigt landskabsarkitektonisk værk, Anker Engelundsvej 101, Kongens Lyngby, Lyngby-Taarbæk Kommune (23/09994 af Caspar Jørgensen)**

Caspar Jørgensen gennemgik oplæg til fredning af DTU's landskab med udgangspunkt i fredningsoplægget af 27. november 2024 som Slots- og Kulturstyrelsen har udarbejdet, suppleret med fredningsforslaget fra By og Land Danmark dateret 26. juni 2023.

Det Særlige Bygningssyn drøftede sagen, og der blev i synet udtrykt bred enighed om, at der er fredningsværdier ved DTU's landskab, men bad om:

- at styrelsen vurderer hjemlen for en samlet fredning af DTU's landskab som et selvstændigt landskabsarkitektonisk værk,
- at fredningsværdierne beskrives meget præcist og at fredningsforslaget skæres til i forhold hertil,
- at det på sigt undersøges, hvorvidt der er mulige emner til bygningsfredning på DTU.

Sagen blev udskudt til et senere møde.

8. Eventuelt

Birthe Iuel gjorde opmærksom på, at det er ærgerligt, at de bevaringsværdige bygninger ikke længere skal være en del af styrelsens database FBB – Fredede og Bevaringsværdige Bygninger, hvilket synet kort drøftede.

Mette Carstad gav en status på sagen om Svanemølleværket: at der pågår drøftelser mellem bruger/ejer, Teknisk Museum og Slots- og Kulturstyrelsen.